

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมุ่งที่จะวิเคราะห์ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์ส่วนนำเข้าของระบบ ได้แก่ ผู้ประเมิน แบบฟอร์มการประเมิน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน และผลลัพธ์ของระบบ เปรียบเทียบกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาด 500 เตียงขึ้นไป ในทุกสังกัด ดังนี้

1. สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. สังกัดกระทรวงกลาโหม
3. สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
4. สังกัดกรุงเทพมหานคร
5. สังกัดกระทรวงมหาดไทย

จำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งหมด 405 คน (ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1)

2. แบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงานโรงพยาบาลของรัฐ
เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาด 500 เตียงขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนรวม 8 ฉบับ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ

1. หัวหน้าหอผู้ป่วย มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม Yamane (1976 อ้างใน ประคอง
กรรณสูต, 2525) ให้มีความคลาดเคลื่อนได้ .05 ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 201 คน ผู้วิจัย
เพิ่มจำนวน เป็น 210 คน

1.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage
sampling) มีขั้นตอนดังนี้

จำแนกโรงพยาบาลเป็น 5 กลุ่มตามสังกัด ได้แก่ สังกัดทบวงมหา
วิทยาลัย กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และกระทรวงมหาดไทย
แต่เนื่องจากโรงพยาบาลขนาดตั้งแต่ 500 เตียงขึ้นไปในโรงพยาบาล 5 สังกัด มีเพียง 8
โรงพยาบาล ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลทั้ง 8 แห่ง

คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาล โดยคำนวณตาม
สัดส่วนประชากรในแต่ละโรงพยาบาลให้ได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 210 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละโรงพยาบาล ไม่จำกัดแผนกด้วยวิธีการ
สุ่มแบบง่าย โดยใช้ตารางเลขสุ่มให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ดังแสดงรายละเอียด
ไว้ในตารางที่ 1

2. แบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากแต่ละโรงพยาบาล
มีแบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการเพียงโรงพยาบาลละ 1
ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้แบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น 8 ฉบับ

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัด

สังกัด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ทบวงมหาวิทยาลัย		
โรงพยาบาลศิริราช	116	60
โรงพยาบาลรามาธิบดี	64	33
2. กระทรวงกลาโหม		
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	45	23
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	32	16
โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า	30	16
3. กระทรวงสาธารณสุข		
โรงพยาบาลราชวิถี	31	16
4. กรุงเทพมหานคร		
โรงพยาบาลวชิระ	42	22
5. กระทรวงมหาดไทย		
โรงพยาบาลตำรวจ	45	23
รวม	405	210

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์เอกสาร มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในเรื่องระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถกำหนดส่วนนำเข้าสู่ระบบ เลือกกรอบแนวคิดในกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดผลลัพธ์ของระบบได้

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารธุรกิจ 1 ท่าน ทางการบริหารพยาบาล 1 ท่าน ทางการศึกษา 2 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก.) เมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน รวมทั้งกรอบแนวคิดในระบบการประเมินผลที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ โดยสรุป ได้กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

ส่วนนำเข้าสู่ระบบ ได้แก่

1. ผู้ประเมินผล
2. แบบฟอร์มการประเมินผล

กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน   ยึดกรอบแนวคิดของ

Mondy and Noe (1993) ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผล
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปฏิบัติงาน
4. การพิจารณาค่าของการปฏิบัติงาน
5. การแจ้งและอภิปรายผลการประเมิน

ผลลัพธ์ของระบบ ได้แก่ การนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

1.3 สร้างแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์แบบฟอร์มการประเมินผล โดยให้ข้อความตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามหัวหน้าหอผู้ป่วย มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

เป็นรายละเอียดของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในเรื่อง เพศ อายุ คุนวุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ประสบการณ์ในการอบรมเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 : เป็นข้อความเกี่ยวกับ ผู้ประเมินผล กระบวนการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ โดยหนึ่งข้อสามารถ เลือกตอบได้หลายคำตอบ แทนคำตอบที่ "เลือก" แทนค่าด้วย "1" คำตอบที่ "ไม่เลือก" แทนค่าด้วย "0" มีรายละเอียดของข้อความตามกรอบแนวคิดปรากฏในตารางที่ 2

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับการเปรียบเทียบกระบวนการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ซึ่งจะแทนค่า คะแนน "ใช่" = 1 และ "ไม่ใช่" = 0 มีรายละเอียดของข้อความตามกรอบแนวคิดปรากฏในตารางที่ 2

2.2 แบบวิเคราะห์แบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบ เลือก "มี" หรือ "ไม่มี" มีรายละเอียดของข้อความของกรอบแนวคิดปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนข้อความและเนื้อหาของข้อความตามกรอบแนวคิดก่อนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ

เนื้อหาของข้อความตามกรอบแนวคิด	จำนวนข้อความ (ข้อ)
แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ส่วนที่ 2	
ผู้ประเมิน	4
กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย	
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผล	4
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4
3. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	4
4. การพิจารณาคูณค่าของการปฏิบัติงาน	0
5. การแจ้งและอภิปรายผลการประเมิน	6
ผลลัพธ์ของการประเมิน	2
ตอนที่ 2	
เปรียบเทียบกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย	
1. การกำหนดวัตถุประสงค์	5
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน	5
3. การรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน	5
4. การพิจารณาคูณค่าของการปฏิบัติงาน	4
5. การแจ้งและอภิปรายผลการประเมิน	4
แบบวิเคราะห์แบบฟอร์มการประเมิน ประกอบด้วย	
1. ส่วนประกอบของแบบฟอร์ม	1
2. ประเภทของแบบฟอร์ม	1
3. วิธีการประเมินผลที่ปรากฏในแบบฟอร์ม	1
4. คุณลักษณะที่นำมาพิจารณา	1
รวม	51

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ฝ่ายการพยาบาล 4 ท่านและฝ่ายการศึกษา 6 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ความรัดกุมในการใช้ภาษา การตีความหมายของข้อความ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้องการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 ผลปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน เห็นด้วยกับความถูกต้องของเนื้อหาของการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านให้เพิ่มข้อความคำถาม 2 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมด้านเนื้อหา และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้กรอกแบบไขสำหรับภาษาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยในแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาหาความเที่ยง โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (K-R 20) (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2532) คำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ = .87

สำหรับการหาความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 1 ส่วนที่ 2 ใช้ Test-retest Method กับหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 7 ท่าน โดยเว้นระยะห่าง 10 วัน จากนั้นนำข้อความที่ตอบเหมือนกันทั้งสองครั้งมาคำนวณหาค่าร้อยละที่ตอบเหมือนกัน ได้ค่า .85

ตารางที่ 3 จำนวนข้อของแบบสอบถามก่อนและหลังเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตาม
เนื้อหา

เนื้อหา	ก่อนการพิจารณา (ข้อ)	หลังการพิจารณา		รวม ตามฉบับ ที่ใช้จริง
		แก้ไขข้อความ (ข้อ)	เพิ่ม/ตัดออก (ข้อ)	
แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ส่วนที่ 2				
ผู้ประเมินผล	4	1	2 (ตัดออก)	2
เนื้อหาของกระบวนการประเมิน				
1. การกำหนดวัตถุประสงค์	4	3	0	4
2. การสร้างความเข้าใจ	4	3	1 (ตัดออก)	3
3. การรวบรวมข้อมูล	4	4	1 (เพิ่ม)	5
4. การแจ้งและอภิปรายผล	6	2	1 (เพิ่ม)	7
ผลลัพธ์	2	0	0	2
ตอนที่ 2				
เปรียบเทียบกระบวนการประเมิน				
1. การกำหนดวัตถุประสงค์	5	1	0	5
2. การสร้างความเข้าใจ	5	2	0	5
3. การรวบรวมข้อมูล	5	0	0	5
4. การพิจารณาคูณค่า	4	1	0	4
5. การแจ้งและอภิปรายผล	4	0	0	4
แบบวิเคราะห์แบบฟอร์ม	4	0	0	4
การประเมินผล				
รวม	51	17		50

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 8 แห่ง เพื่ออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลพร้อมแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด
3. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายวิชาการของฝ่ายการพยาบาลแต่ละโรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการวิจัย และขอเอกสารแบบฟอร์มการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ฝ่ายการพยาบาลใช้อยู่ในปัจจุบันสำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำปี โรงพยาบาลละ 1 ชุด
4. ส่งแบบสอบถามผ่านทางหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยแจ้งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการของโรงพยาบาลนั้น ๆ ยกเว้น โรงพยาบาลรามารักษ์ดี โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โรงพยาบาลตำรวจ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 25 วัน ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2538 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2538 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 210 ฉบับ ได้รับคืน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.6 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน 205 ฉบับไปตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ พบว่า มีแบบสอบถามทั้งสิ้น 4 ฉบับที่ตอบข้อความขาดไปหลายข้อ ผู้วิจัยจึงตัดแบบสอบถามดังกล่าวทิ้ง เหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 201 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 95.7 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่แจก ได้รับคืนทั้งหมด และ แบบสอบถาม
ที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวน ที่แจก	ได้รับคืนทั้งหมด		ที่ใช้ในการวิจัย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทบวงมหาวิทยาลัย					
โรงพยาบาลศิริราช	60	57	95	55	91.7
โรงพยาบาลรามาธิบดี	33	32	97	31	91.2
2. กระทรวงกลาโหม					
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	23	23	100	23	100
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	16	16	100	16	100
โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า	16	16	100	16	100
3. กระทรวงสาธารณสุข					
โรงพยาบาลราชวิถี	16	16	100	16	100
4. กรุงเทพมหานคร					
โรงพยาบาลวชิระ	22	22	100	21	95.4
5. กระทรวงมหาดไทย					
โรงพยาบาลตำรวจ	23	23	100	23	100
รวม	210	205	97.6	201	95.7

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรม SPSSX (Statistic Package for the Social Science Version X) ในการประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ส่วนนำเข้าของระบบ กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน และผลลัพธ์ของระบบ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ

2. เปรียบเทียบข้อมูลรายชื่อ และ ข้อมูลรายด้านของกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน จำแนกตามสังกัด โดยใช้ไคว์สแควร์ (χ^2)